

Antal Ferencné - Kisné Tóth Marianna –
Meleg-Vasas Tímea

Differenciált feladatbank

a fejlesztő nevelés-oktatásban
résztevő tanulók számára

Készült az

EFOP-3.1.6-16-2017-00045

„Mindannyian mások vagyunk”

A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Békéscsabai Tankerületi Központban

Projektvezető:

Fésűsné Bálint Gizella

Szakmai vezető:

Tóthné Bertalan Julianna

Szerzők:

Antal Ferencné

Kisné Tóth Marianna

Meleg-Vasas Tímea

Esély Pedagógiai Központ Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Székhelyintézmény és a Pánczél Imre Tagintézmény

Tartalom

1	Bevezetés.....	0
2	Reggeli kör, kommunikáció fejlesztése.....	0
2.1	Érzelmek kifejezésének képesség fejlesztése	0
2.2	Szomatikus érzékelés	4
3	Szűkebb-tágabb környezet.....	7
4	Önkiszolgálási és a gondozási feladatokban való együttműködési képességek fejlesztése, házi munka	10
5	Mozgásnevelés	22
5.1	Helyzetváltoztatás:	22
5.1.1	Fejkontroll	22
5.1.2	A fej emelése önállóan/segítséggel	22
5.1.3	Fekve alkar, tenyértámasz	22
5.1.4	Fordulás hasról-hátra, hátról-hasra, oldalra.....	22
5.1.5	Térdelőtámasz felvétele, megtartása, térdelés: hason fekvésből, háton fekvésből, ülésből	22
5.1.6	Felülés háton fekvésből: oldalról, szemből	23
5.1.7	Ülés földön: törökülés, nyújtott ülés, ülésalkalmasságon: talptámasszal, vagy anélkül	23
5.1.8	Törzskontroll	23
5.1.9	Felállás fekvésből, térdelésből, ülésből	23
5.1.10	Állás:	24
5.2	Helyváltoztatás:	24
5.2.1	Gurulás, kúszás, mászás - egyenletes talajon (tornaszőnyeg)	24
5.2.2	Lejtőn (ék)	24
5.3	Finommotorika, manipuláció:	26
5.3.1	Nyúlás, fogás, megtartás, elengedés.....	26
5.3.2	Ujjak	26
6	Játék, szabadidős tevékenység.....	27
6.1	Ősz.....	27
6.2	Tél.....	32
6.3	Tavaszi.....	37
6.4	Nyár	41
7	Összegzés	44

1 Bevezetés

A Feladatbank célja az, hogy ötleteket adjon a fejlesztő nevelésben-oktatásban részesülő tanulók komplex fejlesztéséhez a szakembereknek. Ez egy team munka eredménye. Számos módszer adott, néhányat bemutat ez a kiadvány. A feladatok mindig egyénre szabottak, többféleképpen módosíthatók, átalakíthatók. A kiadványban területekre vannak bontva a feladatok, azonban ezek mind-mind összefüggenek, és más-más területen is alkalmazható, kibővíthető, egyszerűsíthető. A feladatokat igyekszik különböző képesség szinteken is bemutatni, attól függően, hogy adott tanulóra hogyan adaptálható.

2 Reggeli kör, kommunikáció fejlesztése

A fejlesztő nevelés-oktatásban részesülő tanulók esetében gyakran fordul elő, hogy kommunikációs képességeik súlyosan akadályozottak. Éppen ezért nagyon fontos, hogy erre a területre nagy hangsúlyt fektessenek a szakemberek. Elengedhetetlen, hogy az alapvető kommunikációs képességek kialakuljanak, mind érzelmek, mind különböző szükségletek kifejezése tekintetében. Ez azért nagyon fontos, hogy a szakemberek megértsék a gyermekeket, a jelzéseiket.

2.1 Érzelmek kifejezésének képesség fejlesztése

Elemi szint

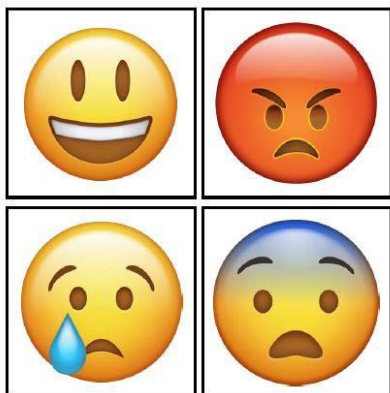
A feladatot tükör előtt végzik biztonságos pozícióban. 2 ellentétes érzelemmel kezdődik a feladat (Öröm-szomorúság). Ezt akár 2 báb is megjelenítheti (báb kép). Az öröm hangsúlyozására az „Egyszer egy királyfi...” dalt énekelve a „hi-hi, ha-ha” részt erőteljesen kihangsúlyozva, eltúlzott mimikával, gesztussal kísérve énekel(k). A szomorúság érzelm típus bemutatásához, szintén ez alkalmazható, ahol a báb szomorúságot fejez ki, illetve a Hol jártál báránykám? dalból kiemelhető a „Sírtál e báránykám?” rész. Ekkor a gyógyypedagógus erőteljes mimikával, gesztussal az „ühüm-bühüm” hangutánzó szóval imitálja a sírást.

Első szint

Érzelmek felismerése képek alapján

Feladat: Reggel az üdvözléskor a szakember egyenként üdvözlí a gyerekeket. Kezében a mosolygó képpel, a következő mondatot mondja: „Jó reggelt kívánok! Nagyon boldog vagyok, hogy itt vagy!” Eközben felmutatja a mosolygó képet. Ezek a képek folyamatosan

kéznél vannak. Ha bármilyen érzelmet tapasztal a tanulóknál, pl. szomorú a gyermek, mert pl. leesett a labda, és emiatt szomorú, akkor felmutatja a szomorú érzelmet kifejező képet. (Érzelmekről fényképek)

Második szint

Feladat: A tanuló mutassa meg, hogy ő rá melyik érzelem illik abban a pillanatban!

Harmadik szint

Feladat: A tanuló mutassa meg, hogy a vele foglalkozó szakember melyik érzelmet mutatja a mimikáját figyelve!

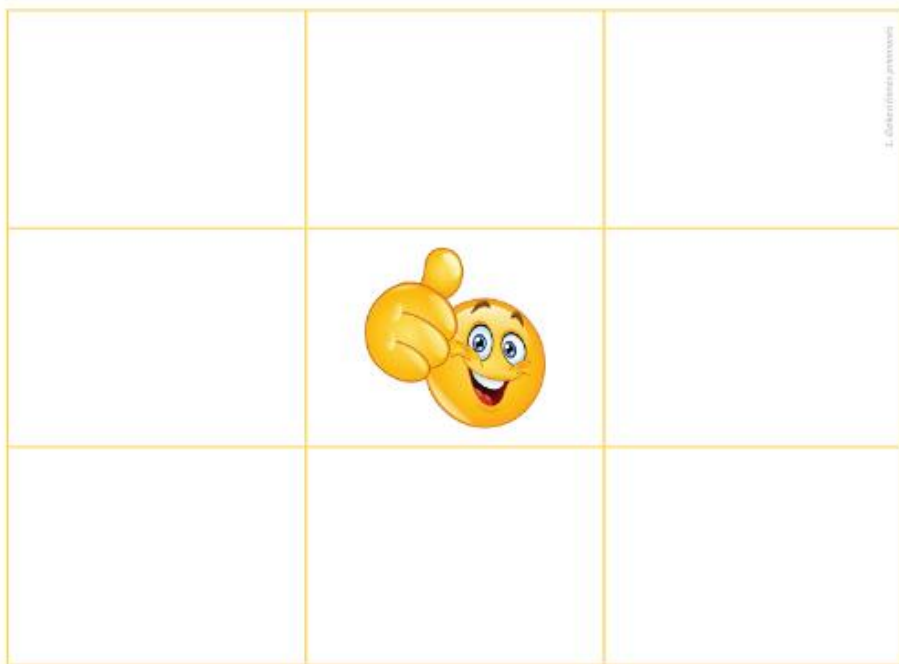
Első szint képei

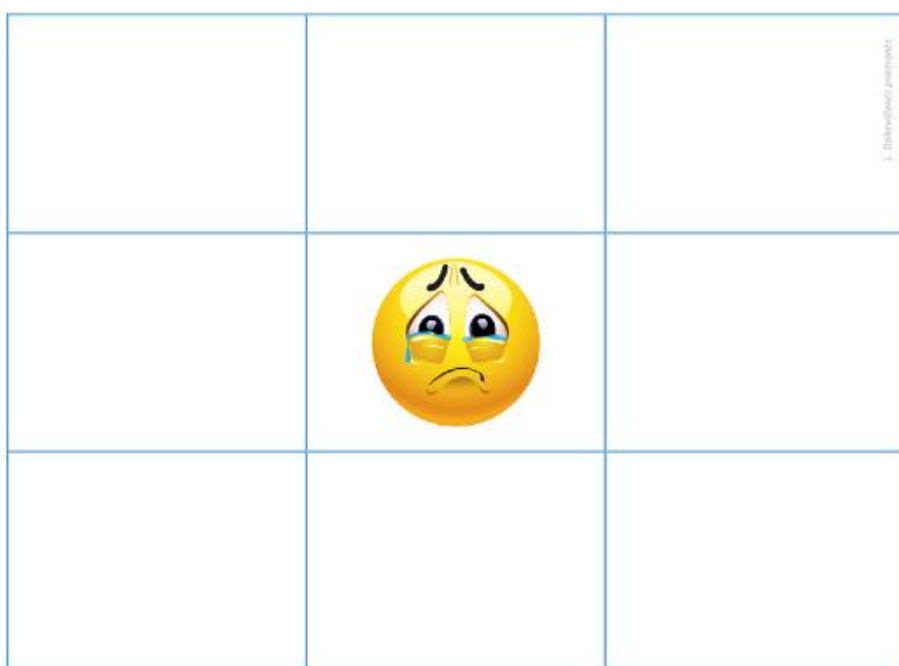
Author Lilla Csikvári: „Autizmus és ABA terápia” <https://www.facebook.com/autizmus/aba-terapia/>
 „ABA Autizmus - ABA terápia” <https://www.facebook.com/abaautizmus/>

Author Lilla Csikvári: „Autizmus és ABA terápia” <https://www.facebook.com/autizmus/aba-terapia/>
 „ABA Autizmus - ABA terápia” <https://www.facebook.com/abaautizmus/>

Author: László Dinkovits: „Autizmus és ABA terápia” <https://www.facebook.com/autizmus/>
 „ABA Abecédé - ABA terápia” <https://www.facebook.com/abacode/>

Author: László Dinkovits: „Autizmus és ABA terápia” <https://www.facebook.com/autizmus/>
 „ABA Abecédé - ABA terápia” <https://www.facebook.com/abacode/>

Feladat: A képeket darabolják fel! Az alaplapot, amelyiken csak az emoji-k vannak, nem kell feldarabolni. Illesszék a tanulók a megfelelő helyre az érzelmeket ábrázoló képet!

ki az adott érintés? Ennél a feladtnál fejleszthető a gyermek kommunikációja, ezen keresztül a választási képessége, hogy szeretné a folytatást vagy elutasítja azt. Lehetőséget teremt a kellemes-kellemetlen érzés kifejezésére, igen-nem jelentésének gyakorlására, alkalmazására, testtudat fejlesztésére, a testrészek meg/felismerésére.

Második szint

Feladat: A szakember miután megismertette a gyermekkel az összes birtokában lévő anyagot, lehetőséget kell biztosítani a gyermeknek, hogy választhasson, hogy számára melyik anyag érintése nyújt kellemes vagy kellemetlen érzetet. Fontos kiemelni, hogy minden esetben a tanuló által „kellemesként” kiválasztott anyag mellett alkalmazzon olyat is, amely kellemetlen érzetet okoz, egészen addig, amíg az elutasítás képessége ki nem alakul.

Harmadik szint

Feladat:

- Minden reggel üdvözléssel, köszöntéssel kezdődik.
- Megbeszéljük az adott napot, hónapot, évszakot, az időjárást, a napirendet (napirendi képek). Bemutatásra kerül több képességszinten az adott feladat.
- Bemutatkozás: Itt ketté kell választani a beszélő és nem beszélő kommunikációs képességszintet. Pl. Akinél a babzsák/labda van, mondja a nevét! Ez a feladat egy beszélő tanulónál kivitelezhető. Nála a babzsák/labda, bemutatkozik.

Nem beszélő tanuló esetén a babzsák/labda annál van, akinek be kell mutatkozni, de helyette a szakember mondja ki a gyermek nevét. Babzsák, labda helyett a gyermek kedvenc/ismert dala is lehet a „jel”, hogy neki kell bemutatkoznia.

Pl.: alma a tanuló jele, és az Ő dala az „Alma, alma, piros alma...”

Időjárás szemléltetéssel/megetapasztalással

Feladat: Milyen időjárás van ma? Megbeszéljük, hogy milyen nap van, milyen hónap, milyen évszak. Meg kell kérni a gyermeket, nézzen ki az ablakon, mit lát. Mozognak-e a falevelek, gallyak. Ha igen, fúj a szél. Szemléltetés: meglegyezi a szakember tanulót, hogy érezze, tapasztalja meg, fúj a szél (**legyező**). Kiteszi arra a napra, hogy Szeles az idő. El lehet mondani a „Fújja szél a fákat...” kezdetű mondókát. Egy nem beszélő gyermek esetében, ki lehet tenni 2 alternatívát, aminél az egyik képen süt a Nap, a másikon esik az eső. Válassza ki, hogy éppen, melyik időjárási jelenséget tapasztalja. Időjárással kapcsolatos mondókákkal kíséri a szakember a foglalkozások ezt a részét.

Jó ha, van állandó heti lebontású tábla, ahova ki lehet helyezni az adott napra, az adott időjárási jelenséget! (**Képek**)

Napirend

Feladat: A napirend megbeszélése. Ki mit csinál az nap?

Ez a feladat az időjárás megbeszélése után végezhető. Azok a tanulók, akik nem értik a szimbólumokat nekik a tevékenységváltásokat, egy-egy napirendi pontot jelezhetnek énekkel, mondókákkal, bábokkal, akár illatokkal, stb. Azoknál a tanulóknál, akiknél tapasztalható, hogy ismerik a tárgyakat, szimbólumokat, számukra állítható pl.: egy állandó tábla, ahol a csoportba járó összes gyermek láthatja, nyomon követheti, illetve lehet differenciáltan is, egyénre szabott napirendi táblát/napirendi kártyát kialakítani. Ez mind autizmus spektrum zavarral élő gyermeknél, mind súlyos és halmozott sérülteknél is jól alkalmazható. (napirendi kártyák kép: képes, rajzos, szóképes)

Maradva a Reggeli körnél. Ez a tanóra lehetőséget ad arra, hogy előkészületeket végezzen a szakember a tanulókkal a többi tanórára. Bemelegítés egy festéshez, sétához, egy adott téma feldolgozásához.

Feladat: A Mozgásnevelés foglalkozáson a Testséma a téma, akkor a következőképpen lehet már a Reggeli körnél bevezetni ezt. 3-4 mondókával kísérve végig mondják a testrészeket. Pl.: „Itt a szemem, itt a szám...”, „Jancsi bohóc a nevem, cintányér a tenyerem...” Ezzel is fejleszthető a kommunikáció, beszéd, aktív és passzív szókincs, emlékezet, gondolkodás, figyelem. Elősegíti a bevésoedést, a tanulást, a képességek kialakulását, a tudás elmélyülését.

Bármelyik képességszinten tart a gyermek nagyon fontos terület, hiszen ezeknek a képességeknek a birtokában tud a környezetével kapcsolatot teremteni, a saját életével kapcsolatban esetleges döntéseket hozni.

3 Szűkebb-tágabb környezet

Feladat: Évszakokkal kapcsolatos feladat: Pl. Az adott évszakhoz kapcsolódó növény(ek) megismerése

Az első lépés, hogy szemléltetni kell a tanulókkal az adott növényt! Pl. A tavasz a téma, a hozzá köthető növény a tulipán. A szakember ültet cserépbe egy tulipánhagymát. Naponta figyelik a tanulókkal, hogyan fejlődik.

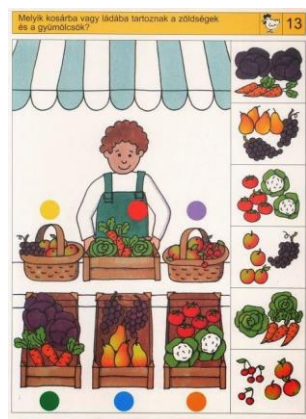
Meglocsolják a növényt. Erre mindig van felelős a tanulók közül. Amikor virágzik a növény, meg lehet beszélni a színét. Miután megismerték a növényt (megszagolták, megfogták), el lehet készíteni egy adott technikával: **meghajtogatni**, lefesteni, papírtépéssel kitölteni az előre megrajzolt mintát, stb.

Feladat: Séta a piacra tavasszal

Mielőtt a gyógypedagógus elindulna a gyerekekkel a piacra, fontos megbeszélni, hogy mit láthatnak ott, mi fog történni! Lehetőleg tompítani kell minden lehetséges váratlan fordulatot a tanulmányi séta során. Pl. sziréna, fűnyíró, fűkasza, fékcsikorgatás, ami erős hanghatással járhat (fülvédő). A tanulókat fel kell készíteni, hogy a piacon mit fognak látni. Meg kell beszélni indulás előtt, hogy milyen évszak van! Ebben az időszakban milyen zöldségek, gyümölcsök, virágok teremnek. Indulás előtt meg kell beszélni az évszakhoz kapcsolódó öltözetet, valamint azt, hogy az adott napra milyen szükséges. (vékony kabát, zárt cipő, esetleg vékony sapka)

A piacon fellelhető dolgokat be lehet vinni a terembe képeken vagy valóságban. Lehet képegyeztetős feladatokat készíteni, memória játékot ezeknek a zöldségeknek, virágoknak a képeivel.

4 Önkiszolgálási és a gondozási feladatokban való együttműködési képességek fejlesztése, házi munka

Minden gyermeknél figyelembe kell venni az anatómiai és élettani adottságokat, amelyek szükségesek az ételek, italok elfogyasztásához. Továbbá ismerni kell a tanulók különböző ételekhez kapcsolódó viszonyát, esetleges étel allergiákat. Azoknál a tanulónál, akik nem tudnak nyelni, az ajkak étellel való megérintése lehet egy járható út, amely alapján mégis megismerkedhet ízekkel.

Feladat: Az alma ízének megismerése

Első szint

Azoknál a tanulónál, akik nem tudnak nyelni, az ajkak étellel való megérintése lehet egy járható út, amely alapján mégis megismerkedhet ízekkel.

A tanuló ajkaihoz érinti az alma levét. Nagyon fontos, hogy az illatát megszagoltassák vele. Cél: a legtöbb érzékszerv bevonása, ami működik a tanulónál.

Második szint

Almakompót levét egy kávé kanállal a szájába kanalazza a szakember. Ez akkor alkalmazható, ha a gyermek képes nyelni, de még szilárd ételt nem eszik. Ekkor már megfigyelhető, hogy tetszik-e a tanulónak az almalé íze.

Harmadik szint

Reszelt vagy villával apróra tört alma kóstolása. Ezen a szinten a tanulónál megfigyelhető a rágás képessége, azonban félő, hogy túl nagyot harapna belőle, és a pépessé tört alma esetében a fulladásveszélye csekély lehetősége áll fenn.

Negyedik szint

Vannak olyan tanulók, akik ugyan minden étel fogyasztására képesek, azonban szelektív evők. Ebbe a tanuló csoportba tartozhatnak, például az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek. Náluk nagyon jó hatásfoka lehet a jutalom ellenében elfogyasztott, megkóstolt ételeknek. Például: Jutalom felajánlása (A tanuló választhat egy kedvenc ételt vagy

tevékenységet), mielőtt kóstolni kezdenek. Ha egyet harap az almából, megrágja, és lenyeli, megkapja a jutalmat.

Nagyon sok esetben a súlyos és halmozottan sérült tanulók számára az étkezés nem csak élettani szükséglet, hanem örömforrás is. Előfordul, hogy emiatt étkezésük rendkívül sok maszattal jár, illetve az ételt habzsolják, ami veszélyforrás is, hiszen félrenyelhet. Ilyenkor szükségessé válhat, hogy a helyes étkezést elsajátítsák, akár a falat nagyságát, akár az étkezés tempója okoz problémát.

Feladat: Minél tisztább étkezés elérése (rágni tudó, önálló étkezésre képes tanulók esetében)

Első szint

Nagyon fontos a következetesség, hogy konkrét szabályok legyenek! Mit szeretne a szakember elérni az adott tanulónál? Egy habzsoló gyermeknél falatonként kapja a főételt. A szakember feldarabolja az ételt, majd az első falatot a tanuló tányérjára helyezi. A tanulónak önállóan kell a kanálra vagy a villára helyezni a falatot. A tanulónál is meg kell lenni a bizalomnak a szakember felé, hogy tudja, hogy ha megette a falatot, kapni fogja a következőt, így elkerülhető lehet a kiborulás, hogy nem látja a nagy adag ételt maga előtt, csak a falatot.

Második szint

Ekkor már több falatot helyeznek a tanuló tányérjára, és a kezét fogva, fizikai prompttal segítik, hogy a több falatból, mindig csak egyet kapjon be. Ha ezt a szakember elvárása alapján végzi el, jutalmat kaphat az étkezés után.

Harmadik szint

Ezen a szinten megkapja feldarabolva az egész adagját, és egyedül kell falatonként megennie az ételt. Ha megette, kaphat jutalmat.

Feladat: Az öltöztetés/vetkőztetés elsajátítása

Hatalmas segítség a szülőknek, és az intézményi ellátás keretein belül is. A gyerekek bizonyos korban elsajátítják ezt a képességet. De mi a helyzet a súlyos halmozottan sérült gyermekekkel, felnőttekkel? Az ebbe a csoportba tartozó

tanulók nagyon sok esetben sosem lesznek képesek arra, hogy önállóan végezzék ezt a tevékenységet, de türelemmel, odafigyeléssel, a gyermek alapos ismeretének tudatában képessé tehetik a szakemberek őket arra, hogy az öltözés/vetkőzés folyamatában aktívan részt vegyenek. Elsődleges cél: az öltözést/vetkőzést pozitív élménnyé tenni minden fogyatékossgal élő tanuló számára (pl. autizmusban érintett, mozgássérült tanulók).

Első szint:

Egy ágyban fekvő tanuló esetében hatalmas segítség az is, amikor az öltöztetés folyamatában együttműködő. Nem áll ellen, hanem bizonyos apró mozdulatokkal elősegíti, hogy minél gördülékenyebben rákerüljön egy-egy ruhadarab. Nagyon fontos, hogy az öltöztetést végző szakember mindig beszéddel, esetleg énekkel kísérelje a tevékenységet. Mindig meg kell nevezni, és megérinteni az adott testrészt, pl.: póló felvétele.

Második szint:

Amikor eléri a szakember, hogy az öltözés egy játékos tevékenység, és nincs ellenkezés, nincs kellemetlen diszkomfort érzete a tanulónak pl. egy póló felvétele során, akkor el lehet kezdeni a következő feladatot gyakorolni, amikor a tanuló már egy-egy részmozzanatban aktívan segít is. Pl. kéz bújtatása. A folyamat ugyan az, mint az első szintnél. Testrész megnevezése, megérintése, majd a ruhadarab felsegítése úgy, hogy a tanuló a karmozdulatával segíthesse a folyamatot. A ruha nyílása felé mozdítja önállóan a karját, majd apró mozdulattal segíti a ruhadarab felvételét.

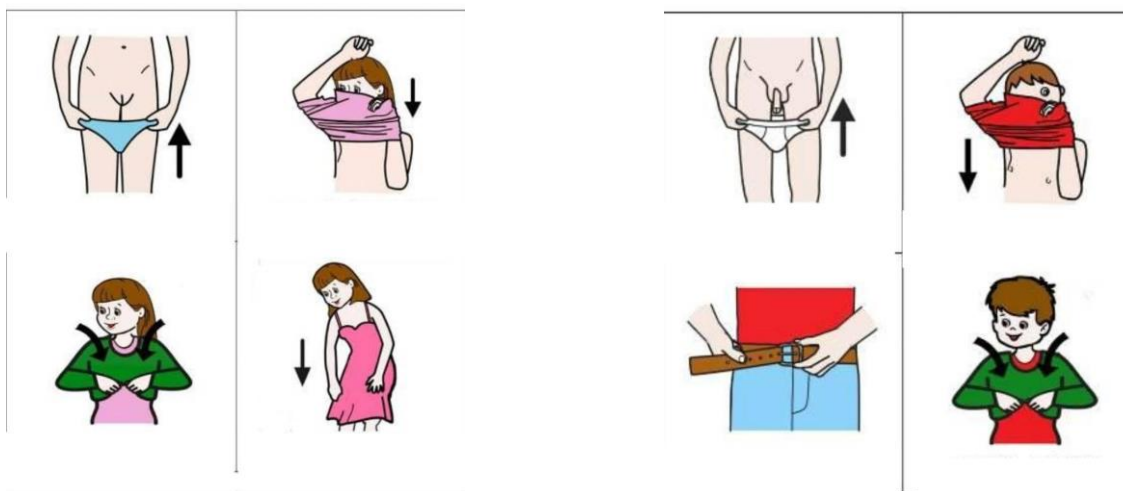
Harmadik szint:

Ezen a szinten képes a tanuló az utánzásra, bizonyos utasításokat megért, azonban az önálló öltözés/vetkőzés képessége még nem alakult ki. Együttműködésre képes, a végtagjait tudja mozgatni, irányítani, azonban vagy a sorrendiség felállításával vagy a testtudat hiánya miatt verbális vagy fizikai promptrára van szükség. Ennek a képességnek a gyakorlását be kell építeni a napi rutinba, cselekvésbe ágyazottan kell elsajátítani. Így az öltözés/vetkőzés már az időbeli tájékozódást is fejleszti, hiszen mindig ugyanabban az időpontban végzi. Pl.: Ha reggel felöltözik, tudja, hogy utána reggeli következik. Ha kabátot vesz, tudja, hogy indulás sétálni, az iskolába, azaz ki a szabadba, ha vetkőzés jön, este van, fürödni fog. Ebben az esetben is mindig meg kell nevezni a ruhadarabokat, a testrészeket. Ez lehet, hogy mechanikus

képesség lesz, de megkönnyíti mind a tanuló, mind a segítő szakemberek, a szülő életét is.

Negyedik szint:

Ezen a szinten már kialakulóban vannak azok a mozgásformák, amelyek azt mutatják, hogy a tanuló képes lehet az önálló öltöztetést/vetkőzést elsajátítani. Ismeri a főbb testrészeit, ismeri a ruhadarabokat, hogy melyiket, hova kell felvenni. Verbális segítséggel, a kezébe adott ruhadarabokkal vagy folyamatára segítségével, de viszonylag kis segítséggel, esetleg egyedül öltözik fel.

Szobatisztaságra/WC-használatra nevelés

Első szint: Amikor a tanuló pelenkás, de el szeretnék kezdeni a szobatisztaságra való nevelést, tudni kell, hogy általában mikor végzi a szükségleteit, ugyanis ilyenkor érdemes próbálkozni a WC-re ültetéssel. Nagyon fontos, hogy megismertesse a szakember a WC-t a tanulóval. Az öblítés hangjának bemutatása. Ez leginkább a hangokra érzékenyen tanulók esetében lehet szükséges. Ha a tanuló már ismeri a WC-t, akkor megpróbálhatják ráültetni. Itt is fontos megjegyezni, hogy mozgáskorlátozott gyermek/tanuló esetében figyelni kell a biztonságra, esetleg kitámasztásra, rögzítésre. Ha sikerrel járt a WC-re ültetés, azaz produktum lett, meg kell a gyermeket dicsérni, jutalmazni egyénre szabottan.

Második szint:

A tanulót ismerve megfigyelheti a szakember, amikor inger érzete van a szükségletei elvégzésére. Ilyenkor kikísérik a

WC-re, ráültetik, megvárják a produktumot, és elkezdik tanítani a toalettpapír helyes használatára, majd jutalmazzák a sikeres WC használatot.

Harmadik szint:

Láthatóan kialakult a tanuló inger érzete, azonban még nem jelzi, csak a szakember ismeri ezt fel. Meg kell tanítani a gyermeknek, hogyan jelezheti ezt mások számára. Nem beszélő tanuló esetében nagyon hasznos lehet pl. kommunikációs kártya használata, amelynek felmutatásával tudathatja szakember/szülő felé a szükségleteit, vagy ennek hiányában a testrészére mutatva jelezheti, hogy ki szeretne menni a WC-re. Ezt meg lehet tanítani nekik. Amikor már látható az inger, hogy ki kell menni, először a szakember fogja felmutatni neki a kártyát, mint egy kérdést feltéve, hogy „WC-re szeretnél menni?” Amikor a gyermek erre bármilyen módon igenlő választ ad, ki kell kísérni a WC-re. Ekkor is jutalmazni kell a sikert. Ekkor már „párbeszéd” is történik a tanuló és a szakember között.

Negyedik szint:

A tanuló ezen a szinten már képes jelezni a szükségletét, mely szerint WC-re kell mennie, de ki szeretné alakítani a szakember, hogy a WC-használat viszonylag önálló legyen, azaz WC leöblítése, felöltözés, kézmosás terén. Ebben az esetben használható a kommunikációs kártya („WC-re kell mennem”), folyamatábra. Ez az a szint, amikor a tanuló már szinte teljes egészében elsajátítja a toalett etikettet. (kép)

Kézmosás

Első szint:

A tanuló állapotából kifolyólag nem képes elsajátítani az önálló kézmosás képességét (ágyban fekvő), azonban

együttműködésre megtanítható, kifejleszthető nála. Ezt a tevékenységet célszerű összekötni bazális stimulációval, ami csak a kezeket érinti. Pl. hideg-meleg érzet, víz, folyékony szappan, szilárd szappan, körömkefe, törölköző, papírtörölő, törölkendő textúráknak a megtapasztalása. Minden esetben testrész megérintésével, beszéddel kísérve fel kell készíteni a tanulót. Ezzel az előkészülettel is fejlődik a gyermek passzív, aktív szókinccse, testtudata, kommunikációja. A tanuló keze alá teszi a szakember a lavort, amiben langyos víz van. Rácsorgatja/belemártja a szakember a tanuló kezére a vizet, majd beszappanozza. Szappanozás közben megmasszírozza a kezét (kézfaj, tenyér, ujjak). Majd leöblíti egy odakészített kancsó vízzel. Ezután megtörli. Lehet váltogatni hideg-meleg vizet, a szappan formáját, halmazállapotát, a törölő textúráját tekintve.

Második szint:

Ezen a szinten a gyermek mobilizálható (kerekeszéssel mozgatható) a mosdókagylónál történő kézmosás alkalmazható nála. Mielőtt a kézmosáshoz indulnak, a szakember felkészíti a tanulót, hogy mi fog történni: odaviszi a mosdókagylóhoz. Megmutatja a képét, rövid, mondatokkal elmondja, hogy most „Kezet mosunk.” Ekkor a szakember biztonságosan elhelyezi, pozícionálja a kerekeszéskben, és a mosdókagylóhoz tolja. A mosdókagylónál úgy helyezi el, hogy a kezét bele tudja lógatni, vagy a szakember az egyik kezével alátámasztja a tanuló karját, és a szabad kezével megmossa a gyermek kezét. A kézmosásnak adjon a szakember egy játékos jelleget, amivel megszerettetheti a tanulóval ezt a tevékenységet. A víz sugar erősségét, hőfokát váltogathatja. A tanulót hagyja játszani a vízzel, ahogy lefolyik a kezeiről, a szappan síkosságát, a habot... (A kézmosást dallal kísérheti pl.: „Piszkos a kezem, meg a tenyerem...”.)

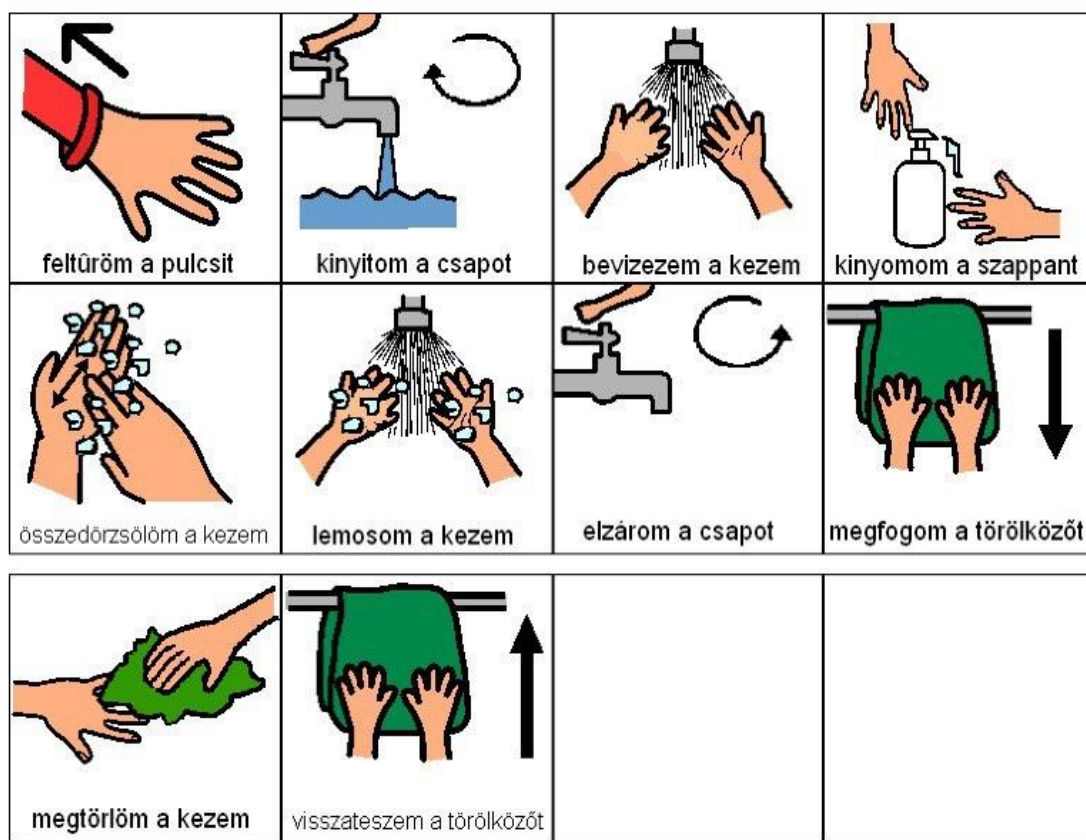
Harmadik szint:

Ekkor a kézmosás együtt történik a szakemberrel fizikai prompittal. Ezen a szinten már a gyermek bizonyos részfolyamatokat képes önállóan elvégezni (pl. tudja, hogy kézmosás következik, odaáll a mosdókagylóhoz, megnyitja a csapot), azonban a konkrét, alapos kézmosást nem képes még egyedül elvégezni. Ekkor a szakember mögé/mellé áll, és az alkarját megfogva a csap alatt alaposan megmossák a kezét. A tanuló számára vizuális segédeszközként rendelkezésre áll folyamatábra, illetve rövid utasításokat adva vezeti végig ezen a folyamaton a szakember.

Negyedik szint:

A tanuló képes a folyamatábra, illetve verbális segítségnyújtással önállóan kezét mosni. A kézmosás folyamatát is be kell építeni a napi rutinba. Étkezések előtt, WC használat után, kreatív tevékenységek után például minden alkalommal gyakorolható.

Az első szint az, amikor prognosztizálható, hogy a tanuló nem lesz képes önálló kézmosásra, de a 2. szintről indulva el lehet jutni a 4. szintig, az önálló kézmosás elsajátításához.

Tisztálkodás

Az, hogy a tisztálkodás zuhany alatt vagy kádban valósul meg, függ a gyermek állapotától, szokásaitól.

Első szint:

Hasonló módon, mint a kézmosás esetében elmondható, hogy ezen a szinten nagy valószínűséggel nem lesz képes a

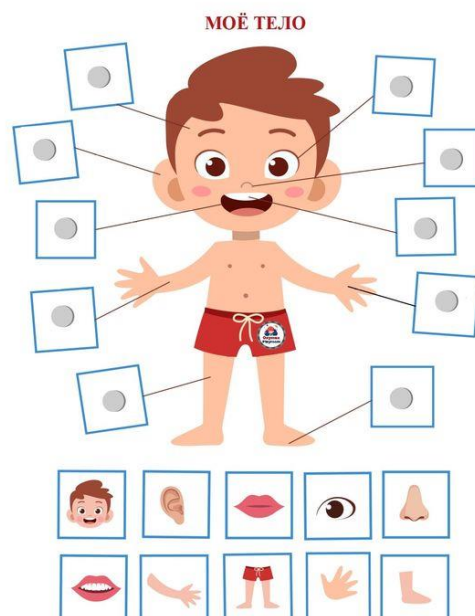
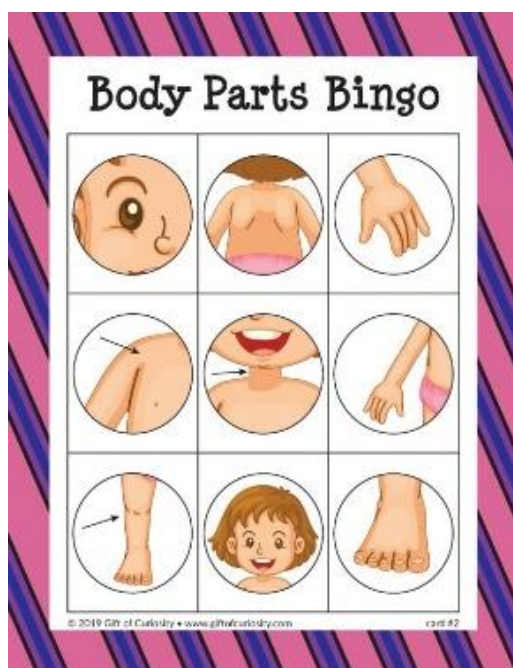
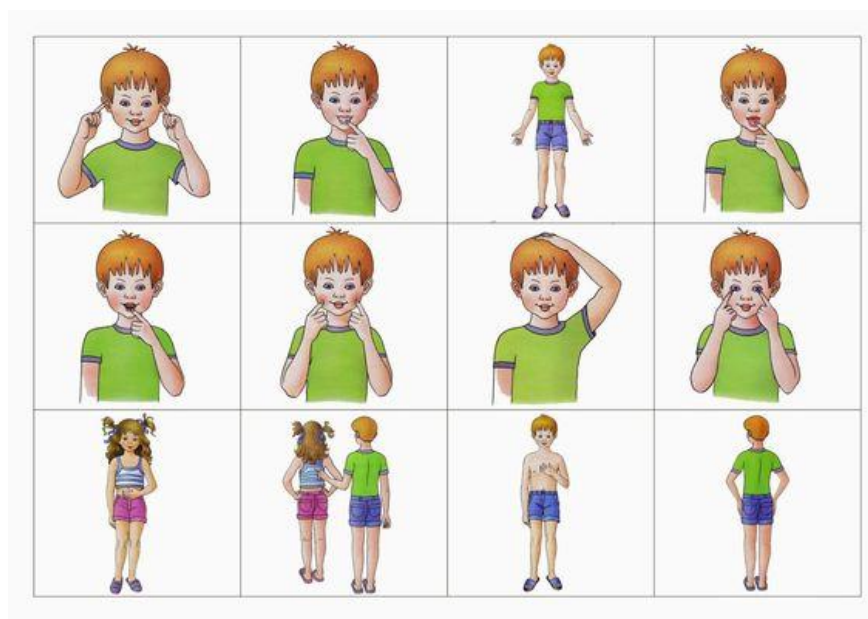
tanuló megtanulni az önálló tisztálkodást. A szakember tegye pozitív élménnyé ezt a tevékenységet, mert a tanulót így teheti együttműködővé. Mindig fel kell készíteni a tanulót, hogy tudja, mi fog történni, bejósolható legyen számára az adott cselekvés. Bazális stimulációval egybekötve fejlesztő tevékenységgé teszi a szakember az előkészítéstől, a fürdésen, a törölközésen át, az ezt követő felöltözésig, hiszen a vízsugarával, különböző textúrákkal (szivacs, mosdókendő, a tusfürdő habja, körömkefe) stimulálja a különböző testrészeket. Ezzel fejlődik a testérzet, testtudat. A vízsugárral egybekötve a testrészeket minden alkalommal meg kell nevezni, ezzel a szókincset is bővítheti.

Második szint:

Ha a tanuló számára ismert, hogy fürdés következik, és számára ez kellemes érzetet vált ki, el kezd együttműködni az őt mosdató szakemberrel. Bizonyos részfolyamatokat elsajátít, segíti a folyamatot. Pl. Karmosásnál, megemeli a karjait, tartja a kezeit, hogy megtisztítsák a körmeit..., stb. Ahhoz azonban, hogy idáig eljusson a szakember, nagyon sok türelemre, kitartó munkára van szükség. Az 1. szinten kezdve a munkát, egy fekvő gyermeknél is el lehet jutni a 2. szintig.

Harmadik szint:

Folytatva a 2. szinten megkezdett munkát, ezen a szinten már tapasztalható az önállósodás szikrája. Ekkor már egyre kevesebb segítséget igényel bizonyos részfolyamatok elvégzésénél. Ekkor el kell kezdeni a folyamatábrák használatát, a tanulóval megismertetni annak a használatát. A délelőtti foglalkozásokon is be lehet vezetni a testrészekkel kapcsolatos feladatokat, pl. „Egészítsd ki a babát a hiányzó testrészekkel!”. Illetve olyan feladatokat adni, amellyel segítjük a saját testén való tájékozódást. Tüsilabdával átmasszírozni, tükör előtt mozgás, testrészek megmutatása, megnevezése..., stb.

Negyedik szint:

A tanuló részben képes a folyamatábra, illetve verbális segítségnyújtással önállóan tisztálkodni.

Nagyon fontos, hogy akármelyik szintig sajátította el a gyermek az önálló tisztálkodás képességét, soha nem hagyható egyedül, mindig személyes jelenlét szükséges.

Házi munka – Terítés

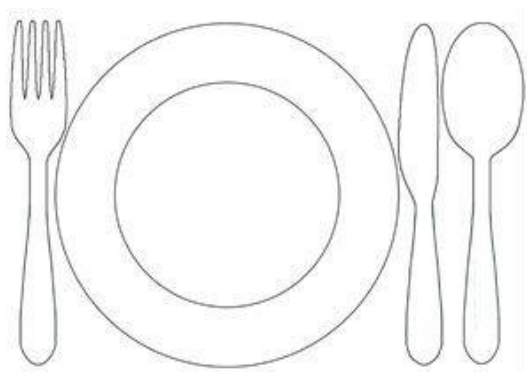
Reggel megérkeznek a csoportba a gyerekek, majd a Reggeli kör alkalmával kijelöli a szakember, hogy melyik tanuló lesz azon a napon a napos. Ekkor neki kell segíteni az eszközök előkészítésében, a terítést a tízóraihoz, ebédhez, étkezések után összepakolni, az asztalokat letörölni, a morzsát a padlóról összeseperni. Nagyon fontos, hogy a tanulónak ne csak verbálisan, hanem egy adott jelzéssel is tudassuk, hogy azon a bizonyos napon ő lesz a segítség (a csoportszobában elhelyezett táblán, amelyen a gyerekek fotói vannak az adott tanuló képe alá helyezni egy napocskát, vagy az asztalon lévő képéhez tenni vagy a gyermek képességéhez mérten számára érthető módon jelezve neki ezt a feladatot). A munkavégzés után természetes, hogy jutalomban részesül a tanuló. Ez lehet egy kedvenc tevékenység is, amit a gyermek választhat ki a felajánlott jutalmak közül.

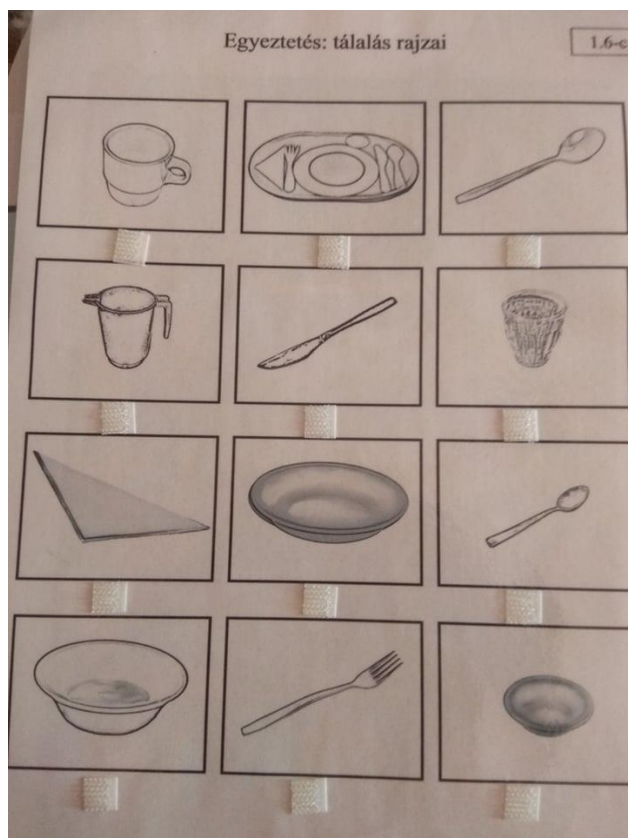
A naposi feladathoz 2 tevékenység lesz kiemelve: a terítés, a mosogatás.

Néhány súlyosan halmozottan fogyatékos tanuló képes megtanulni a terítés munkafolyamatát cselekvésbe

ágyazottan. A terítés megtanulásához bizonyos előkészületek szükségesek. A tanulót képessé kell tenni a folyamat elsajátítására. Meg kell tanulnia az eszközöket, melyek szükségesek a terítéshez (tányér, pohár, szalvéta, evőeszköz), a folyamat elvégzését (folyamatábra segítségével). Különböző segédeszközöket készíthet a szakember, hogy megkönnyítse a folyamat elsajátítását: folyamatábra, alaplap készítése.

A tárgyak megismertetése az első feladat. Olyan feladatokat kell adni a tanulónak, ahol megismeri az eszközöket. Tárgy-tárgy egyeztetése, tárgy-kép egyeztetése, kép-kép egyeztetése (A tárgyak általánosítása miatt szükség van arra, hogy többféle tányérral, pohárral is megismerkedjen, mert ha a folyamatábra képén nem ugyanaz a tányér szerepel, mint amit ő használ, elképzelhető, hogy nem fogja kivenni a szekrényből, mivel nem ismeri fel, hogy az is tányér. Ugyanez a helyzet, ha a csoportban tanuló gyerekeknek más-más eszköze van. Ilyenkor érdemes minden tanuló eszközét a tanuló képével egyeztetni, gyakorolni.) Miután látható, hogy a gyermek biztonsággal felismeri a tárgyat, elé teheti a gyógypedagógus azt a feladatot, ahol egy alaplapon szerepelnek a megterítéshez szükséges eszközök képei, majd a tárgyak kivágott formáit is odaadva, kérje meg, hogy tegye a megfelelőhelyre a képeket. Ezt a feladatot lehet változtatni. Egy sima fehér lapra helyezze el a kivágott eszközök képeit. Miután a képekkel már működik a feladat végrehajtása, meg kell ismertetni a folyamatábra lépéseivel. Minden esetben verbális utasítással kísérje a tanuló tevékenységét minden egyes lépésnél, hogy ne csak vizuális, hanem auditív csatornán keresztül is rögzüljön az ismeret. Valamint nyújthat a szakember fizikai segítséget is. Ennek a folyamatnak az elsajátításának az a végeredménye előreláthatólag, hogy a tanuló megtanulja a terítés menetét, és viszonylag kevés segítséggel megoldja.

Mosogatás

A mosogatás folyamatának elsajátítása is egyéni képességektől függ (pl. a tanuló képességeit figyelembe véve megtanulhatná a mosogatás folyamatát, azonban nem hajlandó mosogatószeres vízbe nyúlni, vagy nem viseli el a meleg/hideg vizet a bőrén).

Itt is sokat segíthet a tanulónak egy folyamatábra elkészítése, mint vizuális segítség, ami végig kíséri a mosogatás különböző mozzanatain (Mosogató kiöblítése, mosogató dugó behelyezése, hideg/meleg vízcsap kinyitása, szint jelzése, meddig engedje a vizet, csapok elzárása, mosogatószer adagolása, milyen sorrendben kell elmosogatni az eszközöket, öblítés, csöpögtetőtálcára helyezés, mosogatóvíz leengedése, kiöblítése). Nagyon fontos, hogy a tanulónak meg kell tanítani, hogy a mosogatószerrel hogyan bánjon (mérgező, nem iható meg), milyen eszközök kellenek a mosogatóshoz, így az eszközök megismertetésével kell kezdeni a folyamatot. Pl. Tárgy-tárggyal való egyeztetése, stb. Miután az eszközöket már ismeri a tanuló, akkor lehet kimenni a gyakorló konyhába el kezdeni magát a mosogatás folyamatát megtanítani a fent leírtak alapján.

5 Mozgásnevelés

5.1 Helyzetváltoztatás:

5.1.1 Fejkontroll

Kiinduló helyzet: háton, hason fekvés

A fej oldalra fordítása mindkét irányba önállóan/segítséggel

Adott oldalon valamilyen inger adása (simítás kézzel, kendővel, masszírozó hengerrel stb., hangszer hangja, kockák összekoccanása, sípoló játékok megszólaltatása stb., színes kép mutatása, zseblámpa felvillantása, kaleidoszkóp stb.)

5.1.2 A fej emelése önállóan/segítséggel

Szükséges eszközök: kendő, rugós játék mozgatása látótérben, majd távolítása, hogy a mozgást kiváltsa a szakember.

5.1.3 Fekve alkar, tenyértámasz

Kiindulási helyzet: hason fekvés, a fej oldalt, karok a test mellett vagy magastartásban vannak.

Feladat: Önállóan/segítséggel alkar vagy tenyértámasz felvétele, majd vissza a kiindulási helyzetbe. A tenyér helyét jelölheti a szakember a tornaszőnyegen rajzzal, vagy piros-kék dekorgumi körökkel stb.

5.1.4 Fordulás hasról-hátra, hátról-hasra, oldalra

Kiindulási helyzet: segítséggel egy plédet a gyermek alá helyeznek.

Feladat: A pléd emelésével fordítja át egyik majd másik testhelyzetbe.

Kiindulási helyzet: önállóan bármilyen sima felület (ágy, kezelő asztal, tornaszőnyeg)

Feladat: Fordulás előtt Clemmy építőkocka a kézben, építkezés, amennyiben a FV (felső végtag) nem akadályozott a mozgásban.

Képeskönyv, amit a gyógypedagógus lapoz, így minden fordulásnál mást lát a tanuló (pici állatok, plüssök, kisautók, színes gyöngyök cseréje)

5.1.5 Térdelőtámasz felvétele, megtartása, térdelés: hason fekvésből, háton fekvésből, ülésből

Kiindulási helyzet: adott testhelyzet

Feladat: Térdelőtámasz felvétele önállóan/segítséggel, megtartásnál hátra helyezhető labda, babzsák .

Cél: ne essen le a felhelyezett eszköz

Támasz megtartásánál figyelem fixálása valamire (felrajzolt jel, képek, játékok)

Kiindulási helyzet: térdelés két oldalra fordított ék között

Feladat: Egyik ékről a másikra pakolása dekorgyöngyöknek, térdelés megtartása önállóan/segítséggel. Nehezítésként térdek alá egyensúlyozó párna helyezése.

5.1.6 Felülés háton fekvésből: oldalról, szemből

Kiindulási helyzet: háton fekvés

Feladat: Felülés önállóan/segítséggel, felülve (bordásfalra, falra, táblára) elhelyezett színes korongok valamelyikének megérintése, vagy golyós számoló golyóinak eltolása, golyópályán golyó elindítása stb.

5.1.7 Ülés földön: törökülés, nyújtott ülés, ülésalkalmasságon: talptámasszal, vagy anélkül

Kiindulási helyzet: ülés a gyermek számára legoptimálisabb helyzetben önállóan, segítséggel

Feladat:

- Hát simítása gerinc mindkét oldalán, eszközzel és anélkül
- Egyszerűbb és összetettebb mozgássorok fej, FV és AV bevonásával a gyermek mozgásállapotának megfelelően. Eszközzel és eszköz nélkül.

5.1.8 Törzskontroll

1. Kiindulási helyzet: hason/háton/oldalfekvés gymnastic vagy Bobath labdán

Feladat: Mellkas emelése a labdáról önállóan /segítséggel majd vissza

Kiindulási helyzet: ülés önállóan/segítséggel gymnastic vagy Bobath labdán, törzsmozgások minden irányba (előre-hátra, oldalra, fordulások)

2. Kiindulási helyzet: állásban bordásfallal szemben kétoldalt kézmagasságban babzsákok

Feladat: A babzsák felvétele, kijelölt fokok között beejtése. A gyakorlatot mindkét oldalra el kell végezni. Váltva, vagy adott ritmus szerint. Babzsák helyett lehet labda, ami megakad a fokok között, „bordásfal” díszítése

5.1.9 Felállás fekvésből, térdelésből, ülésből

Kiindulási helyzet: adott testhelyzet,

Feladat: felállás önállóan vagy segítséggel a bordásfallal szemben, majd vissza a kiinduló helyzetbe. Felálláskor a bordásfalra felakasztott csengettyű megszólaltatása

5.1.10 Állás:

AV (alsó végtag) és FV (felső végtag) gyakorlatok mozgásállapottól függően minden irányban, eszközzel vagy anélkül

1. Kiindulási helyzet: állás a bordásfallal szemben, a fokokon színes dekorgumi körök vannak elhelyezve, vagy állatok, játékok, esetleg ételek képei, amit a gyermek ismer.

Feladat: A felnőtt megnevez egy képet a gyerek megérinti vagy jelzi, melyik az.

2. Kiindulási helyzet: állás a bordásfallal szemben, talp alatt színes papír lapok

Feladat: A papírlapok csúsztatása jobb lábbal, bal lábbal, felváltva, minden irányba, amit a gyermek mozgásállapota megenged.

3. Kiindulási helyzet: állás a bordásfalnak háttal, a karok a test mellett

Feladat: Jobb kar emelése a felnőtt kezében lévő labda megérintése, majd vissza a kiinduló helyzetbe, ezután bal karral ugyanez a feladat, majd ismét váltva

Feladat: Jobb lábbal a labda elrúgása, majd bal lábbal ugyanez, vagy kuglik felborítása ugyanígy váltott lábbal

5.2 Helyváltoztatás:

5.2.1 Gurulás, kúszás, mászás - egyenletes talajon (tornaszőnyeg)

Kiinduló helyzet: szőnyeg szélén elhelyezkedés

Feladat: Mozgás indítása önállóan/segítséggel

Cél: elérni a gyermek elé helyezett figyelem felhívó tárgyat (világító, zenélő, mozgó, színes játékok)

A gurulás, kúszás, mászás esetében az elérhető játék elhelyezésének magassága változtatható a felső végtag mozgásterjedelmének megfelelően.

5.2.2 Lejtőn (ék)

Kiindulási helyzet: ék alja (kúszás, mászás)

Feladat: Mozgás indítása önállóan/segítséggel

Cél: elérni, megérinteni, ütni az ék felé helyezett színes kendőket, szalagokat, lufit

Kiindulási helyzet: ék teteje (gurulás, kúszás, mászás)

Feladat: Mozgás indítása önállóan/segítséggel

Cél: az ék aljához helyezett golyófürdőbe érkezni

Ahogy a járásnál itt is kis dőlésszögű lejtőn kell kezdeni, felfele, lefele felső végtaggal vagy alsó végtaggal a kihelyezett tárgy érintése, ütése, rúgása

1. egyenletes talajon (tornaszőnyeg), akadályok kikerülésével (babzsák, plüssállatok, bolyák, papírtégla, lépőkövek, bilibo stb). Az akadályok elhelyezése lehet véletlenszerű és rendszerbe szervezett pl: cikk-cakk, vonal, kör.

Kiindulási helyzet: szőnyeg szélén elhelyezkedés

Feladat: Mozgás indítása önállóan/segítséggel

Cél: a pályát teljesíteni

Járásnál talajon a feladat ugyanaz, nehezítés lehet az akadályok átlépése. A gyakorlat nehezíthető tárgyhordozással.

2. egyenletlen talajon (tornaszőnyegen kisebb méretű párnák, babzsákok szétszórva, decubitus szivacs, összehajtott pléd, stb.)

Kiindulási helyzet: szőnyeg szélén elhelyezkedés

Feladat: Mozgás indítása önállóan/segítséggel

Cél: a pályát teljesíteni-járásnál talajon a feladat ugyanaz. A gyakorlat nehezíthető tárgyhordozással.

3. talajszint felett (padok, zsámolyok, asztalok, kezelőágy) gurulásnál több pad és zsámoly egymás mellett a biztonságos feladatvégzésnek megfelelően

Kiindulási helyzet: adott eszköz szélén elhelyezkedés

Feladat: Mozgás indítása önállóan/segítséggel

Cél: elérni a gyermek elé helyezett figyelem felhívó tárgyat (világító, zenélő, mozgó, színes játékok)

Járásnál az elérhető játék elhelyezésének magassága változtatható a felső végtag mozgásterjedelmének megfelelően. A gyakorlat változtatható a figyelemfelhívó tárgyak talajra helyezésével, ami történhet mindkét oldalt, eszköz végén.

Bármelyik gyakorlathoz kapcsolhat a szakember fény, hang, taktilis ingert pluszban, nehezítésként vagy stimulációként (discogömb, ventilátor, zene).

5.3 Finommotorika, manipuláció:

FONTOS: Korrekciós, a gyermek számára a legoptimálisabb testhelyzetben történjen a fejlesztés.

5.3.1 Nyúlás, fogás, megtartás, elengedés

1. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján természetes testhelyzetben

Feladat: Gyermekek elé helyezett tárgyak elérése, érintése önállóan/segítséggel (thera bolly, clemmy kocka, babzsák, különböző felületű és nagyságú labdák stb.)

2. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján természetes testhelyzetben

Feladat: Gyermekek elé helyezett tárgyak megfogása önállóan/segítséggel (thera bolly, clemmy kocka, babzsák, különböző felületű és nagyságú labdák stb.)

3. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján természetes testhelyzetben

Feladat: Gyermekek elé helyezett tárgyak megfogása, megtartása önállóan/segítséggel (thera bolly, clemmy kocka, babzsák, különböző felületű és nagyságú labdák stb.)

4. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján természetes testhelyzetben

Feladat: Gyermekek kezébe adott tárgy megtartása, majd elengedése.

5. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján természetes testhelyzetben

Feladat: Gyermekek kezébe adott tárgy egyik kézről, másikba adása pl.: toronyépítés

5.3.2 Ujjak

1. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján

Feladat: Szétszórt dekorgyöngy, pöttyi, babszem, kavics, stb., felcsippentése, tálba helyezése, vagy onnan kivétele.

Feladat: Só, liszt, homok, dara csippentése, szórása színes lapokra.

A fenti anyagokkal, eszközökkel előre meghatározott ábra elkészítése.

2. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján

Feladat: A gyurmába, zselatinba ujjak nyomása váltva, egyszerre

3. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján

Feladat: Ujjal nyomat hagyása, festés, homokba, színes rizsbe rajzolás

4. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján

Feladat: Ruhacsipesz kivétele dobozból, doboz szélére csippentés vagy „madáretető” (csipesszel zseníliadrót kukacok gyűjtése tálkába)

5. Kiindulási helyzet: ülés, karok asztal lapján

Feladat: Golyóvezetők

A fenti gyakorlatok nem csak ülésben, hanem a gyermek számára bármilyen más optimális testhelyzetben is elvégezhetők.

6 Játék, szabadidős tevékenység

Egy fejlesztő nevelés-oktatásban részesülő tanuló számára mindig nehezített a szabad idő szervezése, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a szakembernek arra, hogy a játékra, szabadidőre szánt idő is hasznosan teljen. Azonban arra is figyelni kell, hogy bár a szakember által irányított folyamat, de a gyermek is élvezze. Ezért a Kiadványban bemutatásra kerül egy-egy mese, ünnep feldolgozása játékos formában, ami minden területet érint, fejleszt, mégis élmény a tanuló számára.

A 4 évszakot öleli fel a mese és ünnepkörök feldolgozása. Minden évszakhoz kapcsolódik egy-egy mese vagy ünnep. E mesék, ünnepek köré rajzolódik ki a szabadidő szervezés. A feldolgozásokra több hetet, akár az egész adott évszakot is átöllelheti a felkínált feladatsor, hiszen az érintett fogyatékkal élő réteg számára nem elegendő az egyszeri feladatvégzés, hanem a többszöri ismétlés által épülhetnek be, fejlődhetnek ki a különböző képességek a feladatok végzése során. A feldolgozások tárháza végtelen, csak a képzelet szab határt neki. Minden fogyatékoság típusra átvihető, átformálható képességek szerint.

Minden évszaknál megjelenhet egy kis vendég: Reggel üdvözölheti őket, utolsó óra után pl. ebéd előtt elköszönhet tőlük.

Ősszel Sün Balázs, télen egy kis Manó lehet, tavasszal egy nyuszi (húsvéti nyuszi figyel, stb.), nyáron akár egy halacska. Ezek a kis vendégek végig kísérhetik a tanulók „munkásságát”. Minden tevékenység állandó résztvevője, akire a szakember folyamatosan utalhat.

6.1 Ősz

Csukás István: Sün Balázs

A meseismertetés módjai:

- cselekvéshez kötve saját szavakkal (egyszerűen)

- diavetítés (a szerző szövegével vagy saját szavakkal, de a képen mutatni, mi hol van), (ha nincs diavetítő vagy diafilm, a youtube-n megtalálható)
- könyv (tagoltan, egy-egy részletnél megállva, képek mutatása, magyarázat)
- a szerző saját elmondása szerinti bemutatás (youtube-ról elérhető)
- hangoskönyv (youtube-ról elérhető)

Mesefeldolgozás módjai:

1. Mozgással
2. A külvilág tevékeny megismerése – séta – levél, őszi termések gyűjtésével egybekötve.
3. Kreatív tevékenységekkel
4. Cselekvéshez kötött kommunikációval
5. Szerepjátékkal, bábozással

Mozgás

Időjárás, mondókák eljátszása, betanítása: Pl.: „Fújja szél a fákat...” című mondóka eljátszása

- „Milyen évszak is van? (ősz) Ilyenkor fúj a szél, hullnak a fákról a levelek.

- Így ni! (a fa mozgását utánozzák, közben elmesélem, amit csinálok: hajladozik a szélben és hullajtja a fa a levelét, néhány ágacska is letörik („reccs”). (magasra emelt kézzel szórom a leveleket a gyermekek elé). Hangutánzással: ssss....

- „Változzunk mindannyian fákká! Álljatok fel! Adok pár levelet nektek, és most együtt szórjuk őket a földre. Emelje mindenki fel a kezét és „Fújja a szél a fákat...”. (Differenciálva: egyeseknek a kezébe adja az ágakat, a többiek elveszik az előre elhelyezett kosárból.)

– A leveleket már lefújta a szél, most az ágacskákat is nagyon mozgatja, utánozzuk a szél hangját (ssss...) is! – Reccs!! (2x eljátsszuk.)”

Bújós feladatok:

- Ejtőernyőből, plédből, kartondobozból „kalyiba”, „bunker” készítése
- Asztal alá, szék alá bújás

A gyerekek egyénileg bújhatnak, de akár csoportosan is, és nagyon fontos, hogy a gyógypedagógus is aktív résztvevője legyen a játéknak. Vissza lehet utalni a mesére, hogy a

szakember eljátssza, alig fér be a gyerekek közzé, amikor együtt bújnak, közben utal rá, hogy úgy járt, mint Sün Balázs.

1. Tükör előtti mozgások, árnyjátékok, utánzó játékok („Mutasd meg, hogy gömbölyödik össze a süni?”, „Mutasd az ujjaiddal, hogy állnak a tüskéi!”, „Tüntesd el a süni tüskéit! Szorítsd ökölbe a kezeid!” „Hogy siet Sün Balázs az eső elől menedékbe?”)
2. Csipeszelés: pl.: dobozban van a több színben elkészített süni. Előbújtat egyet a gyógypedagógus az asztal alól. Majd kiosztja a szakember a süniket, csipeszeket, és tüskéket csipeszelnek a süni hátára. A feladat az, hogy a színeket kell egyeztetni (de elég, ha a csipeszelést gyakorolja). Azok a tanulók, akik nem képesek csipeszelni, nekik a szakember felhelyezi a sünikre a csipeszt, és a tanulónak le kell szedni, hogy ne legyen szúrós a süni.

A külvilág tevékeny megismerése

1. Elindulnak sétálni. Ezt össze lehet kötni az öltözködéssel, időjárással, az évszak ismeretével, közlekedéssel, az utcán való viselkedéssel, a tájékozódással.
2. Termékek, levelek gyűjtése
3. Piaclátogatás
4. Őszi piknikezés, Pl. szüreti mulatsággal egybekötve

Kreatív tevékenység

1. Időjárás szemléltetése: gyengéd fröcsköléssel, különböző típusú szórófejes flakonokból vízzel,

fecskendővel a gyerek kezére nyomni a vizet, legyezéssel a szél szemléltetéséhez, legyező, kartonpapír, ventilátorral különböző fokozatokban, hajszáritóval (ezeket is mondókákkal, dalokkal kíséni).

2. Séta alatt begyűjtött termések, levelek kreatív felhasználása, feldolgozása: itt a mese szereplőit is megjeleníthetik: Pl.: levelekből őszi kép ragasztása, majd az elkészült munkára egy sün ragasztása, mintha maga Sün Balázs lenne.
3. Levelek préselése, ragasztása, festése, nyomdázni, vágni, tépni, száraz leveleket morzsolni
4. Őszi gyümölcsök gyűjtése, szedése: „Milyen gyümölccsel, termésekkel találkozhat ősszel?” (alma, dió, mogyoró, makk, gesztenye, szőlő, körte, tök, stb.)
5. Őszi gyümölcsök, termések bemutatása, kézbeadása, kóstolása, szaglása, ezek megformázása gyurmából, só-liszt gyurma, ezek formáinak kitöltése, kivágása, festése, mozaik kép ragasztása, ezekből tál készítése. Helyezze a gyerek a megfelelő helyre a kivágott formát. Keresse meg az ugyanolyat (képegyeztetés képpel, képegyeztetése a gyümölccsel, terméssel) Egy-egy gyümölcshez odaillő dal éneklése. Őszi népdalok. Játék: „Lipem-lopom a szőlőt...” betanítása, vagy részvétel benne.
6. Mennyiség fogalom fejlesztése: sok-kevés (pl. 2 almafa egymás mellett: az egyikre tegyen sok almát, a másikra keveset. Melyik a több, melyik a kevesebb?)
7. Nagyság fogalma: egymástól különböző nagyságú tárgyak megkülönböztetése pl.: különböző nagyságú dobozokba, szatyorba pakolás (Mi fér bele? Mi nem fér bele?).
8. Étkezés: („Mit eszik Sün Balázs?”) Kóstolás; Kézművészet, a gyümölcs megmosása fogyasztás előtt, terítés, asztal letörlés, előkészítés, elpakolás. „Hova tehetette Sün Balázs?”; „Kérdezzük meg Sün Balázst, ez hova való?” Ezekbe a tevékenységekbe bevonható egy sünt ábrázoló báb, amit jól látható helyre kitesz a szakember, hogy onnan kíséri figyelemmel Sün Balázs a tevékenységeket.
9. Memóriajáték
10. Gryllus Vilmos: Dalok 2. Sündisznó című dal megtanulása („Énekeljünk Sün Balázsnak!”, általuk ismert őszi dalok, hangszerek megszólaltatása, „bulizás Sün Balázssal”)
11. Érzelmek kifejezése, felismerése („Milyen kedve volt Sün Balázsnak, amikor nem fért be a házikóba, amikor egyedül aludt el, és volt helye, amikor kopogtattak az ajtaján, amikor újra találkozott a

testvéreivel, stb...?”) Ehhez kapcsolódó feladatokat lásd a Kiadvány elején az érzelmek felismerése résznél!

12. A házikó elkészítése, kipróbálása: pléből bunkerkészítés, kartondobozból házikó készítése: festés az ősz színeivel, ragasztással, díszítés szárított levéllel, termékekkel, fagyalyakkal, stb., a házikót építőkockából is meg lehet építeni.

13. Bábok elkészítése (Papír, hurkapálca; rongyból)

Cselekvéshez kötött kommunikáció

A mese feldolgozása során végig beszéddel kísért cselekvésbe ágyazottan történik a mese megismerése. Mondókázás, éneklés, rövid utasítások adása („Énekeljünk Sün Baláznak!”), termékek, gyümölcsök megnevezése, érzelmek megnevezése, stb.

Szerepjáték

A meséből egy-egy jelenetet kiragadva el lehet játszani a gyerekekkel pl. a házikóba bújást („Ki nem fér be?”), eljátszani a menekülést az eső elől, az üdvözlést, amikor újra találkoznak (a találkozás örömét öleléssel kifejezni – társas viselkedés). Az elkészített bábokkal is el lehet játszani.

6.2 Tél

Ehhez az évszakhoz Bartos Erika Bogyó és Babóca idevonatkozó meséi közül lett kiválasztva néhány.

Bartos Erika: Bogyó és Babóca: Télapó <https://www.youtube.com/watch?v=MBWK1104vEE>

Bartos Erika: Bogyó és Babóca: Karácsony https://www.youtube.com/watch?v=PMaPc_9J3ok

Bartos Erika: Bogyó és Babóca: Hóember <https://www.youtube.com/watch?v=5Jn65t-jmcQ>

Bartos Erika: Bogyó és Babóca: Jelmezbál <https://www.youtube.com/watch?v=LT4hMK4FO1k>

A meseismertetés módjai

1. cselekvéshez kötve saját szavakkal (egyszerűen)
2. diavetítés (a szerző szövegével vagy saját szavakkal, de a képen mutatni, mi hol van), (ha nincs diavetítő vagy diafilm, a youtube-n megtalálható)
3. könyv (tagoltan, egy-egy részletnél megállva, képek mutatása, magyarázat)
4. hangoskönyv (youtube-ról elérhető)

Mesefeldolgozás módjai

1. Mozgással

2. A külvilág tevékeny megismerése – séta – hó, jég, jégcsap, zúzmara, köd.
3. Kreatív tevékenységekkel
4. Cselekvéshez kötött kommunikációval
5. Szerepjátékkal, bábozással

Mozgás

Időjárás, mondókák eljátszása, betanítása: Pl.: „Hull a hó, hull a hó, mesebeli álom...” című dal eljátszása, eléneklése.

„Milyen évszak is van? (tél) Ilyenkor hideg van. Fúj a szél.

Hull a hó, hull a hó, mesebeli álom, - a hópihék mozgását utánozzák

Télapó zúzmarát fújdogál az ágon, - Télapó zúzmara fújását utánozzák

A kis nyúl didereg, megbújik a földön, - fázós mozdulat a kis nyúl didergését utánozva,

Nem baj, ha hull a hó, csak vadász ne jöjjön! - leguggolás

- „Változzunk mindannyian didergő nyuszikká! Álljatok fel! Emelje mindenki fel a kezét, és utánozzuk, ahogy hull a hó! Mutatom, figyelj!” (2-szer eljátszuk)

Tárgyak elrejtése

Egy tárgy elrejtése a tanteremben, az udvaron (könnyen megtalálható legyen!): „Keresd meg!” Elrejtés előtt, meg kell mutatni, hogy milyen tárgyat kell majd megtalálnia. Ez a tárgy a gyerekek által ismert legyen!

Bújócska

Az egyik gyermek bújik el, a többieknek meg kell keresni.

A gyerekek egyénileg bújnak (segíteni lehet nekik búvóhelyet keresni), és nagyon fontos, hogy a gyógypedagógus is aktív részese legyen a játéknak. Vissza lehet utalni a mesére, hogy pl. Bogyót hogyan keresik a többiek a Télapó című mesében vagy a Hóembert hogyan kereste Baltazár.

Tükör előtti mozgások, árnyjátékok, utánzó játékok

„Mutasd meg, hogy hullik a hó, hogyan gömbölyíti Bogyó és Babóca a hógolyót!” Kereső mozdulat bemutatása.

Testrészek átsimítása: pl. simogassuk meg az fejünket/arcunkat. „Emlékeztek milyen szeretettel ápolták a százlábút?”

Karácsonyi vagy farsangi füzér készítése: pl.: Előre kivágott papírcsíkok gyűrűvé ragasztása, majd a következő szalagot átfűzve szintén gyűrűvé ragasztása, és ezt folytatni tetszőleges hosszig. Papírkorongok ragasztása egy jól látható madzagra, szintén füzéreként. Vatta összegömbölyítése, majd összefűzése (cérna, tű). Krepp papír hajtogatása füzérré. Pattogatott tengeri, festett (tanulók által) száraz tészta fűzése cérnára.

A külvilág tevékeny megismerése

1. Elindulnak sétálni. Ezt össze lehet kötni az öltözködéssel, időjárással, az évszak ismeretével, közlekedéssel, az utcán való viselkedéssel, a tájékozódással. Karácsonyi dekorációk megfigyelése (fényfüzerek, ablakdíszek) a városban. A városi fenyőfa megnézése.
2. A téllel kapcsolatos természeti jelenségek megjelenésével kivinni a gyerekeket, hogy ezeket megtapasztalják, átéljék.
3. Szánkózás, hógolyózás, hóember építése, stb.

Kreatív tevékenység

- Időjárás szemléltetése: jégkocka készítésével szemléltethető a hideg érzet, szél, eső imitálása (lásd ősznél), ablak kinyitása, hogy érezzék a levegő hőmérsékletét.
- Készülődés az aktuális téli ünnepre: mézeskalács sütése, díszítése, farsangi fánk sütése, kakaó, tea készítése, kóstolása; fenyőfadíszek készítése, adventi koszorú készítése közösen, ahol a gyertyákat is közösen tudják meggyújtani; asztali dísz készítése narancsból, almából, szegfűszegből, stb.
- Az ünnephez kapcsolódó motívumok festése, ragasztása, kivágása:
- Kiszáritott narancsba akasztót fűzni (narancsot felszeletelni, fűtőtesten megszárítani).
- Gipszformák öntése, díszítése.
- Toboz festése.
- Fenyőfa közös feldíszítése.
- Méhviaszból gyertya készítése, mécses készítése (bébiételes üvegből).
- Üvegfestés, ablakdísz készítése.

- Hóember formázása gyurmából, só-liszt gyurmából, a hóember kiegészítése (répa orr, kalap, seprű karok, gombok, szemek). Papírból, papírtányérból hóember készítése.
- Álarc készítése, jelmez vagy annak kiegészítőjének készítése.
- Kiszebáb készítése, égetése, ehhez pl.: konzervdobozok madzagra fűzése (hangkeltő eszköz készítése a tél elűzésére).
- Bábok elkészítése (papír, hurkapálcika; rongyból).

Bármilyen ünnepi motívumot el lehet papírból készíteni, és tésztával díszíteni. Kreatív foglalkozások alkalmával jó lehet, ha halkan szól az ünnephez kapcsolódó zene, ami segít hangolódni az ünnepekre.

Gyümölcsök, termések bemutatása, kézbeadása, kóstolása, szaglása, ezek megformázása gyurmából, só-liszt gyurma, ezek formáinak kitöltése, kivágása, festése, mozaik kép ragasztása, ezekből tál készítése. Helyezze a gyerek a megfelelő helyre a kivágott formát! Keresse meg az ugyanolyat (képegyeztetés képpel, képegyeztetése a gyümölccsel, terméssel)!

Mennyiség fogalom fejlesztése: sok-kevés (pl.: 2 fenyőfa egymás mellett: az egyikre tegyen sok díszet, a másikra keveset. Melyik a több, melyik a kevesebb?)

Nagyság fogalma: egymástól különböző nagyságú tárgyak megkülönböztetése pl.: különböző nagyságú pl.: ajándék dobozokba pakolás (Mi fér bele? Mi nem fér bele?).

Étkezés: („Mit eszik a Télapó? Mézes sütit, tejet, kakaót.”) Kóstolás; Kézmosás, a sütemény fogyasztása előtt, terítés, asztal letörlés, előkészítés, elpakolás. „Miért nem eszik meg mindent a Télapó? Mert sok helyre kell mennie, és mindenütt megkóstolja, amit kikészítenek neki.”) Ezekbe a tevékenységekbe bevonható egy báb, amit jól látható helyre kitesz a szakember, hogy ő a Mikulás segédje, aki figyeli őket, hogy milyen ügyesek, és ezt jelenti a Mikulásnak. Pl. Ezek a kis segítő manók kis csínytevéseket vihetnek véghez: pl.: eldugnak tárgyakat, rendetlenséget csinálhatnak, amiket meg kell keresni, helyre kell pakolni.

Memórijáték (Bogyó és Babóca memórijáték vagy az adott ünnephez kapcsolódó)

Zeneajánlás: Gryllus Vilmos: Nótás Mikulás, Karácsonyi angyalok, Maszkabál; Kaláka: Szabad e bejönni ide Betlehembe; Bojtorján: Karácsonyi album; „Hóembernek se keze, se lába...”, „Hóember, hóember, hóból van a lába...”; „Ember, ember, december...” Ne csak hallgassák a zenét, hanem énekeljenek is!

Érzelmek kifejezése, felismerése („Milyen kedve volt Bogyónak, amikor nem találta meg a Mikulástól kapott csomagot?” „Amikor Babóca nem találta Bogyót?” „Amikor Bogyó meglátta a Mikulást a szánban?” „Amikor Bogyó megtalálta a csomagot?”) Nagyon jó ez a mese, hogy az emberi kapcsolatokat is bemutatja: barátság, segítőkészség, aggodás a másikért, lelkiismeret-furdalás, bocsánatkérés, összetartás, csapatmunka fontossága. Bemutatja az indulatkezelések különböző formáit. Ehhez kapcsolódó feladatokat lásd a Kiadvány elején, illetve kiegészíthető a meséből vett figurák képeivel!

Kirakó játékok készítése: Fenyőfa összerakása képdarabokból; Bogyó és Babóca téli meséiből puzzle készítése (2 db-ostól kezdve); Egy fenyőfaformára a díszek helyeire a megfelelő formákat helyezni.

Csizma megtisztítása

Cselekvéshez kötött kommunikáció

A mese feldolgozása során végig beszéddel kísért cselekvésbe ágyazottan történik a mese megismerése. Mondókázás, éneklés, rövid utasítások adása („Énekeljünk a Mikulásnak!”), stb.

Szerepjáték

A meséből egy-egy jelenetet kiragadva el lehet játszani a gyerekekkel pl. ahogy Bogyót keresik a barátai, eljátszani az üdvözlést, amikor újra találkoznak (a találkozás öröme)

öleléssel kifejezni – társas viselkedés), a segítségadást a farsangi ruha elkészítésénél, a közös fenyőfadíszítést, ahogy sorban érkeznek a barátok a karácsonyi ünnepségre, a közös hóemberépítést. A lényeg a társas interakció, ahol közösen hoznak létre egy produktumot. Ahol átéli az összetartozás örömét, a közös tevékenykedést.

Egy-egy mese vagy jelenet eljátszása a bábokkal.

6.3 Tavasz

Ezt az évszakot az ebben az időszakban lévő ünnepek, világnapok alapján dolgozza fel a Kiadvány (Nőnap, Március 15., Víz világnapja, Húsvét, Költészet napja, Anyák napja, Gyerek nap).

Az ünnepek megismerésének módjai

1. cselekvéshez kötve saját szavakkal (egyszerűen) elmondva, bemutatva
2. diavetítés (a szerző szövegével vagy saját szavakkal, de a képen mutatni, mi hol van), (ha nincs diavetítő vagy diafilm, a youtube-n megtalálható) az ünnepekhez köthető mesékből, rövid történetekből
3. az adott témához kapcsolódó könyv (tagoltan, egy-egy részletnél megállva, képek mutatása, magyarázat)
4. ppt készítése

A tavasz megismerésének módjai:

1. Mozgással
2. A külvilág tevékeny megismerése – séta
3. Kreatív tevékenységekkel
4. Cselekvéshez kötött kommunikációval
5. Szerepjátékkal

Mozgás

Időjárás, mondókák eljátszása, betanítása: Pl.: „Tarka szárnyú pillangó...” című dal eljátszása, eléneklése.

- Így ni!

„Milyen évszak is van? (tavasz) Ilyenkor már süt a Nap, megjelennek a gyönyörű pillangók.

„Tarka szárnyú pillangó, - *a pillangó szárnyacsapkodását utánozzák*

Icipici lepke, - *két ujjal mutatni a „kicsit”*

Légy mindig szófogadó, - *mutató ujját mozgatni (jóra inteni)*

Szállj a tenyeremre! - *a nyitott tenyérre mutatni*

Hipp ide, hopp oda, - *tapsolni jobbra dőlve, majd tapsolni balra dőlve*

a pillangó megfogva, - *összezárni a két tenyeret*

Itt van a kezemben.” - *bekukucskálni az összezárt tenyerekbe*

Engedjük szabadon a pillangót! Hess!” - *kinyitják a tenyerüket, és egy határozott mozdulattal széttárlják a kezüket*

Rendgyakorlatok

Változzunk mindannyian katonákká! Üljetek le a padra! (Erre azért van szükség, hogy egyenes vonalban legyenek) Tegyük a fejünkre a csákót! Álljatok fel! (tornasorba rendeződés gyakorlása) Utánozzuk, hogy menetelnek a katonák! Mutatom, figyelj! („Aki nem lép egyszerre...” 2-szer eljátsszuk)”

Körjátékok

„Alakítsunk ki egy kört! Fogjuk meg egymás kezét!” („Körben áll egy kislányka/fiúcska...”, „Ennek a kislánynak/kisfiúnak nem jutott párja...”, „Koszorú, koszorú...”, „Kipp-kopp, kopogok...”, „Elvesztettem zsebkendőmet...”, „Bújj, bújj zöld ág...”)

A külvilág tevékeny megismerése

Elindulnak sétálni. Ezt megint össze lehet kötni az öltözködéssel, időjárással, az évszak ismeretével, közlekedéssel, az utcán való viselkedéssel, a tájékozódással. Séta a szimbolikus helyekhez az ünnepek közeledtével (pl.: az elkészített zászlót kivinni az ünnepség helyszínére, és ott elhelyezni).

A séta során rengeteg mindennel találkozhatnak a gyerekek: különböző tavaszi virágokkal, illatokkal, madarakkal, rovarokkal, időjárási jelenséggel, stb. Azért nincs kirészletezve, mert mindig az adott helyzethez lehet kötni a különböző megtapasztalásokat.

Kreatív tevékenység

Időjárás szemléltetése: ebben az évszakban már könnyebben kimozdulhatnak a gyerekekkel. Tapasztalják meg a valós jelenségeket (napsütés, szellő)!

Készülődés az aktuális tavaszi ünnepre: pl.: zászló készítése, virágkészítés, tojásfestés, tojásfa állítás, tojás főzése, tavaszi dekoráció készítése (virágok, pillangók kivágása, kifestése, ragasztása, stb.).

Gyümölcsök, zöldségek bemutatása, kézbeadása, kóstolása, szaglása, ezek megformázása gyurmából, só-liszt gyurma, ezek formáinak kitöltése, kivágása, festése, mozaik kép ragasztása, ezekből tál készítése. Helyezze a gyerek a megfelelő helyre a kivágott formát. Keresse meg az ugyanolyat (képegyeztetés képpel, képegyeztetése a gyümölccsel, terméssel)! Illessze a megfelelő helyre a gyümölcsöket, zöldségeket!

Mennyiség fogalom fejlesztése: sok-kevés (pl. 2 tál egymás mellett: az egyikre tegyen sok tojást, a másikra keveset. Melyik a több, melyik a kevesebb?)

Nagyság fogalma: egymástól különböző nagyságú tárgyak megkülönböztetése pl.: különböző nagyságú pl.: nyuszik, tojások, virágok (Mi fér bele? Mi nem fér bele?). Ki a legmagasabb/legalacsonyabb?

Étkezés: („Mit eszik a nyuszi? Répát.”) Kézmosás, terítés, kóstolás, asztal letörlés, elpakolás.

Memóriajáték (memóriajáték vagy az adott ünnephez kapcsolódó játékok készítése)

Zeneajánlás: Gryllus Vilmos, Halász Judit, Kicsi Gesztenye Klub, Kaláka, Apacuka, stb.

Locsoló versek

Szociális viselkedési formák: pl.: udvariasság (Hogy adja át a virágot egy hölgynek?), viselkedés az iskolai rendezvényeken, együttműködés a társakkal, viselkedés locsolkodáskor stb.

Kertészkedés: Ez mind a tanteremben, mind az intézmény udvarán megvalósítható tevékenység. Elég egy balkon láda, egy műanyag veder/pohár, de akár az udvaron

felállított magaságysban (egy leselejtezett szekrényből is megoldható) is létrehozható egy kis konyhakert/virágoskert. A feladat lényege az, hogy a gyerekeket cselekedtesse a szakember. A gyermek „munkája/produktuma” legyen! Ez a rendszerességre, gondoskodásra, feladattudatra tanítja a gyerekeket, illetve a türelemre, hogy meddig kell várni, amíg a növény kifejlődik. A földdel, a magokkal való munka bazális stimulációként (pl.: sarazhat, pancsolhat) hat a gyermekekre. A „kertet” locsolni kell! Megtanulja a gyermek az öntést, a locsoló edény megtöltését (mennyi víz fér bele, meddig engedheti a vizet).

6.4 Nyár

Vlagyimir Szutyjev: Vidám mesék – A kis hajó

A meseismertetés módjai:

1. cselekvéshez kötve saját szavakkal (egyszerűen)
2. könyv (tagoltan, egy-egy részletnél megállva, képek mutatása, magyarázat)
3. hangoskönyv (youtube-ról elérhető)

Mesefeldolgozás módjai:

1. Mozgással
2. A külvilág tevékeny megismerése – séta.
3. Kreatív tevékenységekkel
4. Cselekvéshez kötött kommunikációval
5. Szerepjátékkal, bábozás

Mozgás

Időjárás, mondókák eljátszása, betanítása: Pl.: „A nagy ho-ho-horgász...” című dalból egy kis részlet eljátszása.

„Ha itt a nyár, ugye komám, a szív a víznek szalutál - *éneklés közben a szívre mutatni, majd a kézzel hullámozó mozdulat, végül szalutálni*

És vígan lépked, akár a tornász - *helyben járás*

Így megy a nagy ho- ho-ho-horgász. - *itt is helyben járás karlendítéssel egybekötve*

Bátran rikkant, puhányok ho-ho-ho-ho-ho, - *kézből tölcser formázása*

Megint csak ho-ho-ho-ho.” - *kézből tölcser formázása*

„Milyen évszak is van? (nyár) Ilyenkor meleg van. Süt a Nap. Lehetnek nyári zivatarok, záporok.

„Képzeljük el, hogy horgászok vagyunk! Induljunk el pecázni, és közben énekeljük a fent említett dalrészletet!”

Horgászós feladat: egy laborba kevés vizet enged a szakember, elhelyez benne néhány könnyű műanyag tárgyat (műanyagpohár levágott alja, ami ki van lyukasztva), ami lebeg a vizen, majd egy kis botra egy cérnát kötni, a cérna végére kihajtogatott gemkapcsot erősíteni. Így a szem-kéz koordináció is fejlődik, illetve a koncentrációs képesség.

Labdajátékok/babzsákos feladatok: Labda/babzsák dobása, elkapása („Száll a labda, röp, röp, száll rajta a pötty, pötty...”, „Megy a labda vándorútra...”), labdagurítás, átadás, rúgás, pattintás, stb. Ilyenkor már a szabadban tölthetik az időt. Labda/babzsák célba dobása (pl.: egy labda/babzsák, egy kartondoboz, veder, hullahopp karika).

Állatok mozgásának és hangjának utánzása (béka, csibe, nyúl, macska, medve, gólya).

Buborékfújás, elkapás

Aszfaltréta

Homokozás (sarazás)

Trambulinozás

Ejtőernyőn maradjon a labda!

Limonádé, gyümölcssaláta, jégkocka készítése

A külvilág tevékeny megismerése

Elindulnak sétálni pl. a játszótérre. A játszótéri eszközök biztonságos használatának megtanítása (hinta, körforgó, libikóka, csúszda, homokozó, stb.).

Kacsabetetés

Fagyizás

Piaclátogatás: idény zöldségek, gyümölcsök (pl.: cseresznye, meggy, dinnyeévés, kóstolás)

Osztálykirándulások szervezése (pl.: kisvonatozás, strandolás, hajókázás)

Nyári piknikezés – tízórai, uzsonna elfogyasztása az udvaron

Kreatív tevékenység

Időjárás szemléltetése: gyengéd fröcsköléssel, különböző típusú szórófejes flakonokból vízzel, fecskendővel a gyerek kezére nyomni a vizet, legyezéssel a szél szemléltetéséhez, ventilátorral különböző fokozatokban, hajszárítóval (ezeket is mondókákkal, dalokkal kíséni)

Kézművesség: kishajó hajtogatása, úsztatása laborban, lehet fújni, pöckölni, stb.

Nyári gyümölcsök, zöldségek gyűjtése, szedése, kóstolása: „Milyen gyümölccsel, termésekkel találkozhat nyáron?”

Érzelmek kifejezése, felismerése: A papírhajókázással egybekötve lehet a mese ide illő részét saját szavakkal idézni.

A mesében szereplő kishajó elkészítése egyéni módon.

Cselekvéshez kötött kommunikáció

A mese feldolgozása során végig beszéddel kísért, cselekvésbe ágyazottan történik a mese megismerése. Mondókázás, éneklés, cselekedtetés, rövid utasítások adása, termések, gyümölcsök megnevezése, érzelmek megnevezése, stb.

Szerepjáték

A meséből egy-egy jelenetet kiragadva el lehet játszani a gyerekekkel pl. a hajókészítés, hajókázás, versenyzés.

7 Összegzés

A bemutatott feladatok sok éves tanulmányok, a kollegák által megtanult módszerek, ötletek, tapasztalatok gyűjtése, alapján lettek kidolgozva. A Kiadvány összeállításában rengeteg segítséget nyújtottak a megismert gyerekek, akik rendkívül összetett csoportot alkotnak a fejlesztő nevelés-oktatás területén.